

РЕШЕНИЯ

РЕШЕНИЕ (ЕС) 2022/591 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 6 април 2022 година

относно **Обща програма на Европейския съюз за действие за околната среда до 2030 година**

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 192, параграф 3 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите ⁽²⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽³⁾,

като имат предвид, че:

- (1) В съответствие с член 192, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) развитието и координацията на политиката на Съюза в областта на околната среда се определят от последователните общи програми за действие за околната среда, които от 1973 г. осигуряват рамка за действието на Съюза в областта на околната среда и климата.
- (2) С Решение № 1386/2013/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁴⁾ беше създадена Седмата програма за действие за околната среда (наричана по-нататък „7-а ПДОС“). В нея се излага екологичната програма на Съюза за периода до 31 декември 2020 г., както и дългосрочна визия за 2050 г.
- (3) В доклада на Комисията от 15 май 2019 г. за оценката на 7-ата ПДОС се стига до заключението, че визията за 2050 г. и приоритетните цели на програмата все още са валидни: 7-ата ПДОС е допринесла за осигуряването на по-предвидими, по-бързи и по-добре координирани действия в политиката в областта на околната среда, и че структурата и благоприятстващата рамка на 7-ата ПДОС са спомогнали да се изградят полезни взаимодействия, като по този начин политиката в областта на околната среда е станала по-ефективна и по-ефикасна. Освен това в него се посочва, че 7-ата ПДОС е предвидила Програмата на ООН до 2030 г. за устойчиво развитие (наричана по-нататък „Програмата на ООН до 2030 г.“), наблягайки на факта, че икономическият растеж и социалното благосъстояние зависят от здрави природни ресурси, че е улеснила осъществяването на целите за устойчиво развитие („ЦУР“), и че чрез нея Съюзът можа да говори с един глас на световната сцена по въпросите на климата и околната среда, но също и че постигнатият напредък в областта на опазването на природата, здравето и интегрирането на съображенията,

⁽¹⁾ ОВ С 123, 9.4.2021 г., стр. 76.

⁽²⁾ ОВ С 106, 26.3.2021 г., стр. 44.

⁽³⁾ Позиция на Европейския парламент от 10 март 2022 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 29 март 2022 г.

⁽⁴⁾ Решение № 1386/2013/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 20 ноември 2013 г. относно Обща програма на Европейския съюз за действие за околната среда до 2020 година „Да живеем добре в пределите на нашата планета“ (ОВ L 354, 28.12.2013 г., стр. 171).

свързани с околната среда, в други области на политиките не е достатъчен. В доклада също така се стига до заключението, че в 7-ата ПДЮС е могло да се обърне повече внимание на социалните въпроси, като се вземат за основа съществуващите връзки между околната среда и социалната политика, например що се отнася до въздействието върху уязвимите групи, работните места, социалното приобщаване и неравенството. Освен това в доклада на Комисията се отбелязва, че въпреки поставянето на все по-амбициозни цели в областта на околната среда, разходите за опазване на околната среда в Европа остават постоянни в продължение на много години (приблизително 2 % от БВП) и че неприлагането на законодателството в областта на околната среда струва на икономиката на Съюза около 55 милиарда евро годишно под формата на разходи за здравеопазване и преки разходи за околната среда. В доклада на Комисията също така се отбелязва, че изпълнението на 7-ата ПДЮС е можело да бъде подсилено от по-строг механизъм за мониторинг.

- (4) Съгласно доклада на Европейската агенция за околна среда (ЕАОС) „The European environment – state and outlook 2020, Knowledge for transition to a sustainable Europe“ (Европейската околна среда — състояние и перспективи (2020 г.), знания за прехода към устойчива Европа) (наричан по-нататък „SOER 2020“) пред Съюза се разкрива уникалната възможност през идното десетилетие да заеме водещи позиции в световен мащаб по отношение на устойчивостта, като се справи със свързаните с устойчивостта неотложни предизвикателства, които изискват системни решения. Системната промяна предполага фундаментална, преобразуваща и хоризонтална форма на промяна, която включва значителни промени и преориентиране на целите на системите, стимулите, технологиите, социалните практики и норми, както и на системите на познанието и управленските подходи. Както е посочено в SOER 2020, един от най-важните фактори, стоящи в основата на продължаващите предизвикателства пред Европа по отношение на околната среда и устойчивостта, е, че те са неразривно свързани с икономическите дейности и начин на живот, по-специално обществените системи, които предоставят на европейците блага, като например храна, енергия и мобилност. Осигуряването на съгласуваност на политиките и пълно прилагане на съществуващите политики в областта на околната среда ще помогне много на Европа да постигне целите си в областта на околната среда до 2030 г. и да изпълни Програмата на ООН до 2030 г. и нейните ЦУР.
- (5) Комисията реагира на установените в SOER 2020 предизвикателства, като прие съобщението от 11 декември 2019 г., озаглавено „Европейският зелен пакт“ – нова стратегия за растеж за двоен екологичен и цифров преход, която има за цел да превърне Съюза в справедливо и благоденствашо общество с устойчива, конкурентоспособна и неутрална по отношение на климата икономика с ефективно използване на ресурсите и да защитава, опазва и оптимизира природния капитал на Съюза, като същевременно подобрява качеството на живот на настоящото и бъдещите поколения. Бързото постигане на целите в областта на климата и околната среда, като същевременно се опазва здравето и благосъстоянието на хората от екологични рискове и въздействия и се гарантира справедлив и приобщаващ преход, следва да бъде приоритет. В Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾ е заложена целта на Съюза за постигане на неутралност по отношение на климата най-късно до 2050 г.
- (6) В резолюцията си от 28 ноември 2019 г. относно извънредното положение по отношение на климата и околната среда Европейският парламент подчертава, че предприемането на незабавни и амбициозни действия е от решаващо значение и настоятелно призова Комисията да предприеме конкретни действия, включително като гарантира, че всички съответни бъдещи законодателни и бюджетни предложения са напълно приведени в съответствие с целта за ограничаване на глобалното затопляне до под 1,5 °C, както и че не допринасят за загубата на биологично разнообразие, както и като се справи с несъответствията между настоящите политики на Съюза по отношение на извънредната ситуация в областта на климата и околната среда, по-специално чрез широкообхватна реформа на своите политики в областта на селското стопанство, търговията, транспорта, енергетиката и инвестициите в инфраструктура.
- (7) Европейският зелен пакт е в основата на Плана за възстановяване на ЕС (Next Generation EU Recovery Plan), с който се насърчават инвестициите в сектори, които са ключови за екологичния и цифровия преход, с цел изграждане на устойчивост и създаване на растеж и работни места в справедливо и приобщаващо общество. Върху установените в Европейския зелен пакт приоритетни цели се основава и Механизъмът за възстановяване и устойчивост, който заедно с бюджета на Съюза за периода 2021—2027 г. ще помогне за икономическото възстановяване на Съюза след кризата с COVID-19. Освен това всички инициативи в рамките на Плана за възстановяване на ЕС трябва да зачитат, когато е приложимо, принципа за „ненанасяне на значителни вреди“, както е предвидено в член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁶⁾ (наричан по-нататък „Регламента за таксономията“). Планът за възстановяване на ЕС предоставя важна възможност за ускоряване на темповете на прехода към неутралност по отношение на климата и опазване на околната среда.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 г. за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999 (Европейски закон за климата) (ОВ L 243, 9.7.2021 г., стр. 1).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за установяване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (ОВ L 198, 22.6.2020 г., стр. 13).

- (8) Срокът на действие на 7-ата ПДДС изтече на 31 декември 2020 г., като в член 4, параграф 3 от нея от Комисията се изиска да представи, когато е целесъобразно, своевременно предложение за Осма програма за действие за околната среда (наричана по-нататък „8-ата ПДДС“), за да се избегне прекъсване между двете програми. В своето съобщение относно Европейския зелен пакт Комисията обяви, че 8-ата ПДДС ще включва нов механизъм за мониторинг, за да се гарантира, че Съюзът продължава да изпълнява своите цели в областта на околната среда.
- (9) В съответствие с член 192, параграф 3 от ДФЕС 8-ата ПДДС определя приоритетните цели, които трябва да бъдат постигнати. Мерките, необходими за изпълнението на 8-ата ПДДС, трябва да бъдат приети съгласно член 192, параграф 1 или 2 от ДФЕС.
- (10) Мерките, с които се изпълнява 8-ата ПДДС, като например инициативи, програми, инвестиции, проекти и споразумения, следва да вземат предвид принципа за „ненанасяне на значителни вреди“, предвиден в член 17 от Регламента за таксономията.
- (11) 8-ата ПДДС следва да подкрепя целите на Европейския зелен пакт в съответствие с дългосрочната цел най-късно до 2050 г. да живеем добре в пределите на нашата планета, съгласно вече установеното в 7-ата ПДДС. 8-ата ПДДС, в качеството си на всеобхватната програма на Съюза за действия в областта на околната среда, която продължава до 2030 г., надхвърля рамките на Европейския зелен пакт. Приоритетните цели на 8-ата ПДДС определят посока за създаването на политиките на Съюза, като се основават на, но не се ограничават до ангажиментите, поети в рамките на стратегиите и инициативите на Европейския зелен пакт, като например Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г., новия план за действие за кръгова икономика, стратегията за устойчивост в областта на химикалите и плана за действие за нулево замърсяване.
- (12) Парижкото споразумение, прието съгласно Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата ⁽⁷⁾ (наричано по-нататък „Парижкото споразумение“), има за цел да засили глобалния отговор на заплахата от изменението на климата, включително чрез задържане на покачването на средната температура в световен мащаб до значително под 2 °C над нивата от преиндустриалния период и полагане на по-нататъшни усилия за ограничаване на покачването на температурата до 1,5 °C над нивата от преиндустриалния период, като отчита, че това ще доведе до значително намаляване на рисковете и въздействието на изменението на климата.
- (13) 8-ата ПДДС представлява основата за постигане на целите в областта на околната среда и климата, определени в Програмата на ООН до 2030 г. и нейните ЦУР, и следва да бъде съгласувана с целите на Парижкото споразумение, Конвенциите от Рио и други относими международни споразумения. 8-ата ПДДС дава възможност за системна промяна в икономиката на Съюза, която осигурява благосъстоянието в рамките на пределите на планетата, където растежът е придружен от възстановяване, и следва също така да гарантира, че екологичният преход се извършва по справедлив и приобщаващ начин и същевременно допринася за намаляването на неравенствата. Според модел, разработен от Стокхолмския център за устойчивост, постигането на свързаните с околната среда и климата ЦУР е в основата на социалните и икономическите ЦУР, тъй като нашите общества и икономики зависят от съществуването на здравословна биосфера и тъй като устойчивото развитие може да се осъществи само в рамките на безопасния марж на една стабилна и устойчива планета. Изпълнението на ЦУР от страна на Съюза и неговата подкрепа за трети държави за същата цел ще бъдат от съществено значение, ако Съюзът иска да демонстрира водеща роля в световен мащаб за постигането на преход към устойчивост.
- (14) Действията за постигане на целите на Съюза в областта на околната среда и климата трябва да се извършват в съответствие с прилагането на Европейския стълб на социалните права.
- (15) Съгласно член 191, параграф 2 от ДФЕС политиката на Съюза в областта на околната среда трябва да има за цел постигането на високо равнище на защита, като взема предвид различното състояние на регионите в рамките на Съюза, и да се основава на принципите на предпазните мерки и превантивните действия, на принципа на приоритетното отстраняване още при източника на замърсяване на околната среда и на принципа „замърсителят плаща“.
- (16) 8-ата ПДДС следва да ускори екологичния справедлив и приобщаващ преход към кръгова икономика, която е неутрална по отношение на климата, устойчива, нетоксична, отличава се с ефективно използване на ресурсите, основава се на възобновяеми енергийни източници, издръжлива е и е конкурентоспособна и чрез която на планетата се връща обратно повече, отколкото се взема. Екологичният преход следва да се случи в контекста на икономика на благосъстоянието, където растежът е придружен от възстановяване и която дава възможност за системна промяна, която признава, че благоденствието и просперитетът на нашите общества зависят от стабилен климат, здравословна околна среда и процъфтяващи екосистеми и която осигурява безопасен марж в рамките на пределите на планетата. Тъй като световното население и нуждата от природни ресурси продължават да растат, стопанската дейност следва да

(7) ОВ L 282, 19.10.2016 г., стр. 4.

се развива по устойчив начин, който не само не нанася вреди, но и противодейства на изменението на климата, опазва, възстановява и подобрява състоянието на околната среда, включително, като спира и обръща тенденцията за загуба на биологично разнообразие, предотвратява увреждането на околната среда, опазва здравето и благосъстоянието от отрицателни екологични рискове и въздействия, предотвратява и намалява замърсяването, води до поддържане и обогатяване на природния капитал и насърчаване на устойчивата биоикономика и съответно осигурява изобилие от възобновяеми и невъзобновяеми ресурси. Чрез непрекъснати научни изследвания и иновации, трансформация на моделите на производство и потребление, адаптиране към новите предизвикателства и съвместно създаване на блага икономиката на благосъстоянието укрепва устойчивостта и опазва благосъстоянието на сегашните и бъдещите поколения.

- (17) В 8-ата ПДОС следва да се определят тематични приоритетни цели в областите смекчаване на въздействието на изменението на климата, приспособяване към изменението на климата, опазване и възстановяване на сухоземното и морското биологично разнообразие, нетоксична кръгова икономика, нулево замърсяване на околната среда и свеждане до минимум на натиска върху околната среда от производството и потреблението във всички сектори на икономиката. Тези тематични приоритетни цели, които разглеждат както причините, така и последиците от вредите за околната среда, са неразривно свързани. Следователно за тяхното постигане е необходим системен подход. В 8-ата ПДОС следва допълнително да се определят благоприятстващите условия за постигането, по последователен начин, на дългосрочните и тематичните приоритетни цели за всички участници.
- (18) Оценките на въздействието, извършвани в контекста на 8-ата ПДОС следва да вземат изцяло предвид непосредственото и дългосрочното въздействие върху околната среда и климата, като част от интегриран анализ на икономическото, социално и екологично въздействие, включително кумулативните последици и разходите при действие и при бездействие в това отношение. Тези оценки на въздействието следва да се основават на широки и прозрачни консултации. В срок от осем седмици след приключване на обществена консултация Комисията следва да представя подробна обратна информация относно отговорите от консултациите със заинтересованите страни, като се прави разграничение между мненията на различните видове заинтересовани страни.
- (19) Преходът към икономика на благосъстоянието, в която растежът е придружен от възстановяване, е залегнал в 8-ата ПДОС и е заложен в приоритетните цели за 2030 г. и 2050 г. За да се осигури този преход, ще е необходимо Съюзът да разработи по-цялостен подход към създаването на политики, *inter alia*, чрез използването на обобщаваща таблица, която измерва икономическия, социалния и екологичния напредък „отвъд БВП“. С помощта на набор от показатели, като част от усилията на Съюза за изпълнение на Програмата на ООН до 2030 г., ще се обобщят съществуващите показатели и процеси на мониторинг, като същевременно също така ще се предоставя информация относно разстоянието до целта, когато това е възможно, и в крайна сметка това ще послужи като политическо обобщение, което да направлява създаването на политики. Поради това разработването на такъв набор от показатели е включено като благоприятстващо условие в 8-ата ПДОС.
- (20) Програмата на ООН за околната среда и Световният форум на ОИСР по въпросите на околната среда подчертаха, че промените в околната среда оказват и въздействие, свързано с пола. Диференцираните по пол роли също водят до диференцирана уязвимост на жените и мъжете към последиците от изменението на климата, а последиците от изменението на климата изострят неравенството между половете. Поради това е необходима перспектива от позицията на половете при действията и целите, свързани с постигането на приоритетните цели на 8-ата ПДОС, за да се гарантира, че неравенството между половете не се запазва трайно.
- (21) В член 35 от Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁸⁾ се посочва, че докладът за състоянието на Енергийния съюз трябва да включва елемент относно напредъка на държавите членки по отношение на постепенното премахване на енергийните субсидии, особено за изкопаеми горива. В член 17 от посочения регламент се предвижда, че Комисията, подпомагана от Комитета за Енергийния съюз, трябва да приема актове за изпълнение, включително методика за докладване относно постепенното премахване на енергийните субсидии, по-специално за изкопаеми горива. Освен това, въз основа на резултатите от текущо проучване, Комисията ще подкрепи държавите членки при постепенното премахване на други вредни за околната среда субсидии.

⁽⁸⁾ Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1).

- (22) За да се отговори на нуждите на Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г., включително инвестиционните приоритети за „Натура 2000“ и екологосъобразната инфраструктура, Комисията прецени, че следва да се отпускат най-малко 20 милиарда евро годишно за разходи за природата. Това ще изисква мобилизиране на частно и публично финансиране на национално равнище и на равнището на Съюза, включително чрез редица различни програми.
- (23) В съответствие със съобщението на Комисията от 14 октомври 2020 г., озаглавено „Стратегия за устойчивост в областта на химикалите - Към нетоксична околна среда“, 8-ата ПДОС следва да подкрепя усилията на Съюза за насърчаване на доброто управление на химикалите чрез международно сътрудничество и партньорства, в рамките на двустранни, регионални и многостранни форуми, както и в сътрудничество с трети държави. В съответствие с международните ангажименти Съюзът ще гарантира, че опасните химикали, забранени в Съюза, не се произвеждат за износ, включително чрез изменение на съответното законодателство, ако и когато това е необходимо.
- (24) Както в Съюза, така и в световен мащаб състоянието на земите и почвата продължава да се влошава в резултат на широк кръг човешки дейности, като например лошо управление на земята, промени в земеползването, неустойчиви селскостопански практики, изоставяне на земята, замърсяване, неустойчиви горскостопански практики и запечатване на почвата, и поради загуба на биологично разнообразие и изменение на климата, често в съчетание с други фактори, като по този начин се намалява капацитетът на земите и почвата да предоставят екосистемни услуги и функции.
- (25) Глобалната продоволствена система, включително селското стопанство, рибарството и аквакултурите, продължава да бъде една от основните движещи сили на изменението на климата и увреждането на околната среда, включително обезлесяването в световен мащаб. За да се гарантира постигането на приоритетните цели на 8-ата ПДОС, е необходима трансформация на продоволствената система на Съюза.
- (26) Според доклада от семинара относно биологичното разнообразие и пандемията от 29 октомври 2020 г., изготвен от междуправителствената научно-политическа платформа относно биоразнообразието и предлаганите от екосистемите услуги (IPBES), основните причини за пандемията са същите глобални промени в околната среда, които водят до загуба на биологично разнообразие и изменение на климата, включително промените в земеползването и селскостопанската експанзия и интензификация, както и търговията с видове от дивата флора и фауна и тяхното потребление и други фактори. Изменението на климата е фактор за появата на болести и вероятно ще доведе до значителен бъдещ пандемичен риск, докато загубата на биологично разнообразие е свързана и с преобразуването на ландшафта и в някои случаи може да доведе до повишен риск от нововъзникващи болести. Според доклада цената на бездействието значително надвишава разходите за прилагане на глобални стратегии за предотвратяването на пандемии, основани на намаляване на търговията с видове от дивата флора и фауна и на промените в земеползването, както и на увеличаване на наблюдението в съответствие с подхода „Едно здраве“.
- (27) Пандемията от COVID-19, която доведе до безпрецедентна глобална здравна и икономическа криза, отново показва важността на прилагането на многосекторния подход „Едно здраве“ при създаването на политики, който признава, че човешкото здраве зависи от състоянието на околната среда и е свързано с нейните компоненти и фактори, включително здравето на животните, и че действията за справяне със заплахите за здравето трябва да отчитат сложността на взаимовръзките между здравето и околната среда. 8-ата ПДОС следва да допринесе за пълното интегриране на подхода „Едно здраве“ на всички равнища на създаване на политики.
- (28) Напредъкът по отношение на признаването на правото на чиста, здравословна и устойчива околна среда, както е посочено в Резолюция 48/13 на Съвета на ООН по правата на човека, е благоприятстващо условие за постигането на приоритетните цели на 8-ата ПДОС.
- (29) Терминът „екосистемен подход“, който е установен съгласно Конвенцията на ООН за биологичното разнообразие, представлява стратегия за интегрираното управление на земите, водите и живите ресурси, която насърча тяхното опазване и устойчиво използване по справедлив начин, за да помогне за постигането на баланс между трите цели на конвенцията, а именно опазването, устойчивото използване и споделянето на ползите от биологичното разнообразие.
- (30) Според доклада на ЕАОС „Nature-based solutions in Europe: Policy, knowledge and practice for climate change adaptation and disaster risk reduction“ (Природосъобразни решения в Европа: политика, знания и практика за адаптиране към изменението на климата и намаляване на риска от бедствия) природосъобразните решения за адаптиране към изменението на климата и за намаляване на риска от бедствия са действия, които работят с природата и я укрепват, за да се възстановят и защитят екосистемите и за да се помогне на обществото да се адаптира към последиците от изменението на климата и да забави по-нататъшно затопляне, като същевременно осигуряват множество допълнителни ползи. Изпълнението на природосъобразни решения следва да бъде съгласувано с приоритетните цели на 8-ата ПДОС.

- (31) Отчитането на природния капитал – инструмент, който има за цел да измерва промените в запасите от природен капитал на различни нива и да интегрира стойността на екосистемните услуги в системите за счетоводство и отчитане – следва да подпомага измерването на напредъка по отношение на амбициозните цели и мерки за намаляване на емисиите на парникови газове и опазване и възстановяване на биологичното разнообразие, което то не може да замени.
- (32) Състоянието на морските и крайбрежните екосистеми, като например мангрови гори, коралови рифове, солени блата и подводни ливади, се влошава и е предмет на отрицателно въздействие от вредни практики, замърсяване и процеси като еутрофикацията и подкиселяването, които оказват въздействие върху биологичното разнообразие, което поддържат, и върху екосистемните услуги и функции, които те предоставят, както и способността им да действат като въглеродни поглътители. Необходими са спешни действия за опазване и възстановяване на морските и крайбрежните екосистеми, включително океанското дъно. Защитата и опазването на океаните е глобално предизвикателство и колективна отговорност и е необходимо да се повиши осведомеността и да се подобри грамотността по отношение на океаните, за да се насърчи приемането и прилагането на ефективни мерки от всички равнища и участници в обществото.
- (33) Очаква се увреждането на околната среда и неблагоприятните последици от изменението на климата да се увеличат допълнително през следващите години, като окажат най-силно въздействие върху развиващите се държави и уязвимото население. С цел да се спомогне за изграждането на устойчивост и да се окаже подкрепа на трети държави в усилията им за смекчаване на изменението на климата и адаптиране към него, както и за опазване на биологичното разнообразие, финансовата помощ от Съюза и държавите членки за трети държави следва да допринесе за изпълнение на Програмата на ООН до 2030 г., Парижкото споразумение и глобалната рамка на Конвенцията на ООН за биологичното разнообразие за периода след 2020 г. и да бъде в съответствие с приоритетните цели на 8-ата ПДОС. Освен това Съюзът и държавите членки следва също така да гарантират, че Парижкото споразумение и другите международни споразумения в областта на климата и околната среда се прилагат по начин, който отразява принципите на справедливост и на общи, но разграничени отговорности и съответни възможности, както е посочено в член 2, параграф 2 от Парижкото споразумение.
- (34) Зелената дипломатия и засиленото сътрудничество с трети държави, включително развиващите се държави, и подкрепата за доброто международно управление в областта на околната среда, включително насърчаването на достъпа до информация, общественото участие в процеса на вземане на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда, са от ключово значение за постигане на ЦУР, както и на целите на Съюза в областта на околната среда и климата. Осигуряването на полезни взаимодействия и съгласуваност между всички вътрешни и външни политики на Съюза, включително търговските политики и споразумения, и съблодаването на принципа на съгласуваност на политиките за устойчиво развитие също е от съществено значение.
- (35) Тъй като политиката в областта на околната среда е силно децентрализирана, мерките за постигане на приоритетните цели на 8-ата ПДОС следва да се предприемат на различни равнища на управление, т.е. на равнището на Съюза, както и на национално, регионално и местно равнище, с подход на сътрудничество за многостепенно управление. Ефикасният мониторинг, изпълнение, прилагане и отчетност са от съществено значение и е необходимо ефективно управление, за да се гарантира съгласуваност между политиките. Следва да се укрепи интегрираният подход към разработването и изпълнението на политики, за да се увеличат максимално полезните взаимодействия между екологичните, социалните и икономическите цели, като същевременно се извършва системен скрининг и, по целесъобразност, се правят системни оценки на потенциалните компромиси между тях, както и системни оценки на нуждите на уязвимите и маргинализираните групи. Този интегриран подход следва да отговаря на конкретните нужди на всички региони, включително градските и селските райони и най-отдалечените региони. Освен това достъпът до информация за околната среда, общественото участие в процеса на вземане на решения в областта на околната среда и достъпът до правосъдие, включително прозрачното ангажиране със и между публичните органи на всички равнища на вземане на решения, неправителствените участници и широката общественост в съответствие с Конвенцията за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда⁽⁹⁾ (наричана по-нататък „Орхуската конвенция“) са от важно значение, за да се осигури успехът на 8-ата ПДОС.
- (36) Комисията следва да оцени напредъка при постигането на приоритетните цели на 8-ата ПДОС от страна на Съюза и държавите членки в контекста на справедливия и приобщаващ преход към устойчивост, благоденствие и издръжливост в рамките на пределите на планетата. Това е в съответствие с призивите на държавните и правителствените ръководители на държавите членки в Декларацията от Порто, на Съвета в неговите заключения от 24 октомври 2019 г. относно икономиката на благоденствието и с документа за размисъл на Европейския икономически и социален комитет, озаглавен „Към устойчива Европа до 2030 г.“, за измерване на икономическите резултати и обществената напредък „отвъд БВП“ и за преминаване към благоденствието като ориентир за политиката, което се подкрепя и от ОИСР.

⁽⁹⁾ ОВ L 124, 17.5.2005 г., стр. 4.

- (37) При оценката на напредъка по отношение на постигането на приоритетните цели на 8-ата ПДОС следва да се отчетат последните промени в наличността и значимостта на данните и показателите. Оценката следва да е съвместима и да не засяга инструментите за мониторинг и управление, обхващащи по-специфични аспекти на политиката в областта на околната среда и климата, като например Регламент (ЕС) 2018/1999, Прегледа на изпълнението на политиките на ЕС в областта на околната среда, обявен от Комисията в нейното съобщение от 27 май 2016 г., озаглавено „Реализиране на ползите от политиките на ЕС в областта на околната среда посредством редовен преглед на изпълнението на политиките за околната среда“, и инструментите за мониторинг, свързани с кръговата икономика, нулевото замърсяване, биологичното разнообразие, въздуха, водата, почвите, отпадъците и други политики в областта на околната среда. Заедно с инструментите, които се използват в рамките на европейския семестър, мониторинга на ЦУР от страна на Евростат и съобщението на Комисията от 9 септември 2020 г., озаглавено „Доклад за стратегическото прогнозиране от 2020 г.“, оценката на напредъка по отношение на постигането на приоритетните цели на 8-ата ПДОС следва да съставляват част от хоризонтален, съгласуван и взаимосвързан набор от инструменти за мониторинг и управление, като бъдат обхванати не само свързаните с околната среда, но и социалните и икономическите фактори.
- (38) По-нататъшното развитие на базата от знания относно пределите на планетата и отпечатъка върху околната среда и разработването на съответни набори от показатели, са важни с оглед на приоритетните цели на 8-ата ПДОС, по-специално нейната дългосрочна приоритетна цел.
- (39) За мониторинга на напредъка по отношение на постигането на приоритетните цели на 8-ата ПДОС са необходими надеждни и съдържателни данни и показатели. Комисията, ЕАОС и други имащи отношение агенции следва да имат достъп, да използват повторно и да се основават на данните и показателите, предоставени от държавите членки в съответствие с приложимите правни актове на Съюза. Освен това следва да се използват и други източници на данни, като спътникови данни и обработена информация от програмата на Съюза за наблюдение и мониторинг на Земята („Коперник“), Европейската информационна система за горските пожари, Информационната система за биологичното разнообразие за Европа, системата за идентификация на земеделските парцели и Европейската система за информираност за наводнения, и от платформи с данни, като Европейската мрежа за наблюдение и данни за морската среда и информационната платформа за мониторинг на въздействието на химикалите. Използването на съвременни цифрови инструменти и изкуствен интелект позволява ефективно управление и анализиране на данните, което намалява административната тежест и същевременно се увеличават навременността и качеството. За оценка на напредъка по отношение на постигането на приоритетните цели на 8-ата ПДОС биха могли да се използват правно необвързващи цели в допълнение към правно обвързващите цели, определени в правото на Съюза.
- (40) В съответствие с изискванията на директиви 2003/4/ЕО⁽¹⁰⁾, 2007/2/ЕО⁽¹¹⁾ и (ЕС) 2019/1024⁽¹²⁾ на Европейския парламент и на Съвета държавите членки следва също така да гарантират, че съответните данни, информация и показатели за мониторинг на изпълнението на 8-ата ПДОС са безплатни, недискриминационни, със свободен достъп, подходящи, висококачествени, съпоставими, актуални, лесни за ползване и лесно достъпни онлайн.
- (41) С оглед на постигането на приоритетните цели на 8-ата ПДОС ЕАОС и Европейската агенция по химикали (ЕСНА), както и държавите членки, следва да разполагат с подходящ капацитет и достатъчно ресурси, за да се предостави солидна, достъпна и прозрачна база от знания и данни в подкрепа на изпълнението на стратегическите приоритети на Европейския зелен пакт и оценката на напредъка в рамките на 8-ата ПДОС. Когато е уместно, и други органи и агенции следва да участват и да допринасят за изпълнението на тези стратегически приоритети и за тази оценка на напредъка.
- (42) Член 192, параграф 3, първа алинея от ДФЕС предвижда, че Европейският парламент и Съветът, в съответствие с обикновената законодателна процедура, приемат програмите за действие от общ характер, които определят приоритетните цели, които трябва да бъдат постигнати в областта на политиката на Съюза за околната среда. Тъй като съобщението на Комисията относно Европейския зелен пакт съдържа пътна карта за ключови действия от значение в областта на околната среда и климата през следващите години, в настоящето решение по изключение не се определят действия за постигане на приоритетните ѝ цели за периода до 2025 г. Ще бъде необходимо обаче това да бъде направено за периода, след който се очаква да се въведат ключовите действия по Европейския зелен пакт до 2024 г., за да се гарантира, че тематичните приоритетни цели, предвидени в настоящето решение, могат да бъдат постигнати и че 8-ата ПДОС продължава да определя всеобхватната визия на политиката на Съюза в областта на

⁽¹⁰⁾ Директива 2003/4/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2003 г. относно обществения достъп до информация за околната среда и за отмяна на Директива 90/313/ЕО на Съвета (ОВ L 41, 14.2.2003 г., стр. 26).

⁽¹¹⁾ Директива 2007/2/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2007 г. за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност (INSPIRE) (ОВ L 108, 25.4.2007 г., стр. 1).

⁽¹²⁾ Директива (ЕС) 2019/1024 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно отворените данни и повторното използване на информацията от обществения сектор (ОВ L 172, 26.6.2019 г., стр. 56).

околната среда. Това е необходимо и за да се спазят правомощията на Европейския парламент и на Съвета съгласно член 192, параграф 3, първа алинея от ДФЕС, без да се засягат правомощията на Комисията съгласно член 17 от Договора за Европейския съюз (ДЕС). За тази цел Комисията следва да извърши междинен преглед до 31 март 2024 г., последван, когато е целесъобразно, за да бъдат постигнати тематичните приоритетни цели, от законодателно предложение, прието до 31 март 2025 г., с което към настоящото решение да се добави приложение

- (43) За да се вземат предвид променящите се цели на политиката и постигнатият напредък, Комисията следва да направи оценка на 8-ата ПДОС през 2029 г. Комисията следва да представи на Европейския парламент и на Съвета доклад с констатациите от тази оценка, който може да бъде последван от законодателно предложение за следващата програма за действие за околната среда, ако това е целесъобразно. Такова законодателно предложение следва да бъде представено своевременно, за да се избегне разминаване между 8-ата и 9-ата ПДОС.
- (44) Доколкото целите на настоящото решение не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради обхвата и последиците на предложената програма за действие могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от ДЕС. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящото решение не надхвърля необходимото за постигането на тези цели,

ПРИЕХА НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Предмет

1. С настоящото решение се установява обща програма за действие в областта на околната среда за периода до 31 декември 2030 г. (наричана по-нататък „8-ата програма за действие за околната среда“ или „8-ата ПДОС“). В него се определят приоритетните цели на 8-ата ПДОС и благоприятстващите условия, необходими за постигането на тези приоритетни цели. С него се установява мониторингова рамка за измерване на напредъка на Съюза и неговите държави членки по отношение на постигането на приоритетните цели на 8-ата ПДОС, както и механизъм за управление, за да се гарантира постигането на тези приоритетни цели.
2. Целта на 8-ата ПДОС е да се ускори екологичният справедлив и приобщаващ преход към кръгова икономика, която е неутрална по отношение на климата, устойчива, нетоксична, отличава се с ефективно използване на ресурсите, основава се на възобновяеми енергийни източници и е издръжлива и конкурентоспособна, както и да се опазва, възстановява и подобрява състоянието на околната среда, *inter alia*, чрез спиране и обръщане на процеса на загуба на биологично разнообразие. С нея се подкрепя и укрепва интегрираният подход към политиките и изпълнението въз основа на Европейския зелен пакт.
3. 8-ата ПДОС представлява основата за постигане на целите в областта на околната среда и климата, заложи в Програмата на ООН до 2030 г. и нейните ЦУР, както и за целите, преследвани от многостранни споразумения в областта на околната среда и климата.
4. Рамката за мониторинг на 8-ата ПДОС допринася за усилията на Съюза за измерване на напредъка към устойчивост, благоденствие и издръжливост.
5. 8-ата ПДОС се основава на принципа на предпазните мерки, принципите на превантивните действия и на отстраняване на замърсяването още при източника и на принципа „замърсителят плаща“.

Член 2

Приоритетни цели

1. 8-ата ПДОС си поставя за дългосрочна цел най-късно до 2050 г. хората да живеят добре в пределите на нашата планета, в икономика на благосъстоянието, в която нищо не се разхищава, растежът е придружен от възстановяване, постигната е неутралност по отношение на климата в рамките на Съюза и неравенствата са значително намалени. Здравословната околна среда е в основата на благоденствието на всички хора и представлява среда, в която биологичното

разнообразие е запазено, екосистемите процъфтяват и природата се опазва и възстановява, което води до повишаване на устойчивостта спрямо изменението на климата, бедствия, свързани с времето и климата, и други свързани с околната среда рискове. Съюзът определя темпото, с което се осигурява просперитетът на сегашните и бъдещите поколения в целия свят, ръководен от отговорността между поколенията.

2. 8-ата ПДООС има следните шест взаимосвързани тематични приоритетни цели за периода до 31 декември 2030 г.:
- бързо и предвидимо намаляване на емисиите на парникови газове и същевременно увеличаване на поглъщанията от естествени поглъщатели в Съюза, за да се постигне целта за намаляване на емисиите на парникови газове до 2030 г., определена в Регламент (ЕС) 2021/1119, в съответствие с целите на Съюза в областта на климата и околната среда, като същевременно се гарантира справедлив преход, без никой да бъде изоставен;
 - постоянен напредък в повишаването и интегрирането на капацитета за адаптиране, включително въз основа на екосистемни подходи, укрепването на устойчивостта и приспособяването и намаляването на уязвимостта на околната среда, обществото и всички сектори на икономиката към изменението на климата, като същевременно се подобрява превенцията на и готовността за природни бедствия, свързани с времето и климата;
 - напредък към икономика на благосъстоянието, чрез която на планетата се връща обратно повече, отколкото се взема, и ускоряване на прехода към нетоксична кръгова икономика, в която растежът е придружен от възстановяване, ресурсите се използват ефикасно и устойчиво, и се прилага йерархията на отпадъците;
 - амбиция за нулево замърсяване, включително по отношение на вредните химикали, за да се постигне нетоксична околна среда, включително въздуха, водата и почвите, също и по отношение на светлинното и шумовото замърсяване, както и защита на здравето и благоденствието на хора, животни и екосистеми от свързани с околната среда рискове и отрицателни въздействия;
 - защита, опазване и възстановяване на морското и суходопътното биологично разнообразие и биологичното разнообразие на вътрешните води във и извън защитените зони чрез, *inter alia*, спиране и обръщане на тенденцията за загуба на биологично разнообразие и подобряване на състоянието на екосистемите и техните функции и услугите, които те предоставят, и чрез подобряване на състоянието на околната среда, по-специално по отношение на въздуха, водата и почвите, както и чрез борба с опустиняването и увреждането на почвите;
 - насърчаване на екологичните аспекти на устойчивостта и значително намаляване на основните видове натиск върху околната среда и климата, свързани с производството и потреблението на Съюза, по-специално в областта на енергетиката, промишлеността, сградите и инфраструктурата, мобилността, туризма, международната търговия и продоволствената система.

Член 3

Благоприятстващи условия за постигане на приоритетните цели

За постигането на приоритетните цели, посочени в член 2, е необходимо Комисията, държавите членки, регионалните и местни органи и заинтересованите страни да предприемат по целесъобразност следното:

- гарантиране на ефективно, бързо и цялостно прилагане на законодателството и стратегиите на Съюза в областта на околната среда и климата и стремеж към отлични постижения по отношение на екологичните резултати на равнището на Съюза, както и на национално, регионално и местно равнище, включително чрез предоставяне на достатъчен административен капацитет и капацитет за осигуряването на спазването на изискванията, както е предвидено в редовния преглед на изпълнението на политиките за околната среда, подкрепа за и сътрудничество с мрежи от специалисти, като Мрежата на Европейския съюз за прилагане и спазване на правото в областта на околната среда, Европейската мрежа на прокурорите за околната среда, Форумът на съдиите от Европейския съюз за околната среда и Европейската мрежа за борба с престъпленията спрямо околната среда,
- отдаване на приоритет на прилагането на правото на Съюза в областта на околната среда там, където липсва изпълнение, включително чрез производства за установяване на нарушение, както и като се гарантира, че за тази цел се предоставят достатъчни финансови и човешки ресурси и че информацията относно тези производства е пълна и лесно достъпна, като същевременно се спазва правото на Съюза;

- в) подобряване на насоките и препоръките, включително относно ефективни, пропорционални и възпиращи санкции, за да се намалат рисковете от неспазване на правото на Съюза в областта на околната среда, както и за да се засилят действията в областта на екологичната отговорност и ответните мерки при неспазване и да се засили правоприлагането и съдебното сътрудничество в областта на престъпленията против околната среда, както е предвидено в съответното законодателство на Съюза, като например Директива 2008/99/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹³⁾;
- г) засилване на интегрирания подход към разработването и изпълнението на политиките, по-специално чрез:
- i) интегриране на определените в член 2 приоритетни цели, както и по целесъобразност, на ЦУР, във всички съответни стратегии, законодателни и незаконодателни инициативи, програми, инвестиции и проекти на равнището на Съюза, както и на национално, регионално и местно равнище, както и в относимите международни споразумения, сключени от Съюза след 2 май 2022 г., за да се гарантира, че тези стратегии, законодателни и незаконодателни инициативи, програми, инвестиции, проекти и международни споразумения и тяхното осъществяване са съгласувани със, допринасят, когато е целесъобразно, и не вредят на нито една от приоритетните цели, определени в член 2;
 - ii) увеличаване в максимална степен на ползите от изпълнението на директиви 2011/92/ЕС ⁽¹⁴⁾ и 2001/42/ЕО ⁽¹⁵⁾ на Европейския парламент и на Съвета;
 - iii) системен скрининг и, по целесъобразност, оценяване на полезните взаимодействия и потенциалните компромиси между екологичните, социалните и икономическите цели за всички инициативи, за да се гарантира благоденствието на хората, и по-конкретно да се удовлетворяват техните нужди от здравословна среда, чист въздух и финансово приемливи, достъпни и висококачествени храни, вода, енергия, жилища, екологосъобразна инфраструктура и мобилност по устойчив начин, без никой да бъде изоставен;
 - iv) приемане на подход „мисли първо за устойчивостта“, включително чрез интегриране, по целесъобразност, на ЦУР в насоките и инструментариума за по-добро регулиране, както и рационализиране и привеждане в действие на принципа за „ненанасяне на вреди“;
 - v) редовно оценяване на съществуващите политики и, по целесъобразност, предлагане на ново законодателство, основано по необходимост на оценки на въздействието, които почиват върху широки и прозрачни консултации, които се провеждат след отговорни, приобщаващи, информирани и лесни за прилагане процедури и вземат изцяло предвид непосредственото и дългосрочното въздействие върху околната среда и климата, като част от интегриран анализ на икономическото, социално и екологично въздействие, включително кумулативните последици и разходите при действие и при бездействие в това отношение;
 - vi) представяне от Комисията в срок от осем седмици след приключване на обществена консултация на подробна обратна информация относно отговорите от консултациите със заинтересованите страни, като се прави разграничение между мненията на различните видове заинтересовани страни;
- д) разработване на обобщаваща таблица и набор от показатели, измерващи „отвъд БВП“, въз основа, *inter alia*, на целева консултация с всички заинтересовани страни, както и на доклад, в който се посочват взаимовръзките между съществуващите набори от показатели, рамките и процесите за мониторинг на равнище на Съюза за измерване на социалния, икономическия и екологичния напредък и се предлагат действия за рационализиране на съществуващите таблици и набори от показатели;
- е) гарантиране, че социалните неравенства, произтичащи от въздействията и политиките, свързани с климата и околната среда, са сведени до минимум и че мерките за опазване на околната среда и климата се изпълняват по социално справедлив и приобщаващ начин;
- ж) интегриране на принципа на равенство между половете в политиките в областта на климата и околната среда, включително чрез включване на перспектива от позицията на половете на всички етапи от процеса на създаване на политики;

⁽¹³⁾ Директива 2008/99/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно защитата на околната среда чрез наказателно право (ОВ L 328, 6.12.2008 г., стр. 28).

⁽¹⁴⁾ Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда (ОВ L 26, 28.1.2012 г., стр. 1).

⁽¹⁵⁾ Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 г. относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда (ОВ L 197, 21.7.2001 г., стр. 30).

- з) укрепване на положителните за околната среда стимули, както и постепенно премахване на вредните за околната среда субсидии, по-специално субсидиите за изкопаеми горива, на равнището на Съюза, на национално, регионално и местно равнище без забавяне, *inter alia*, чрез:
- i) обвързваща рамка на Съюза за наблюдение и докладване за напредъка на държавите членки към постепенното премахване на субсидиите за изкопаеми горива въз основа на договорена методика;
 - ii) поставяне на краен срок за постепенното премахване на субсидиите за изкопаеми горива в съответствие с амбицията за ограничаване на глобалното затопляне до 1,5 °C;
 - iii) методика, която е определена от Комисията след консултации с държавите членки, за установяване до 2023 г. на други вредни за околната среда субсидии. Въз основа на тази методика държавите членки определят други вредни за околната среда субсидии и ги докладват редовно на Комисията, като дават възможност на Комисията да докладва относно равнището и вида на тези субсидии в Съюза, както и относно постигнатия напредък към постепенното им премахване;
- и) интегриране на действията в областта на биологичното разнообразие в политиките на Съюза и допринасяне за постигането на общата амбиция да се предоставят 7,5 % от годишните разходи по многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. за целите в областта на биологичното разнообразие през 2024 г. и 10 % от годишните разходи през 2026 г. и 2027 г., като тези разходи бъдат проследявани чрез използване на ефективна, прозрачна и всеобхватна методика, като същевременно се вземат предвид съществуващите припокривания между целите в областта на климата и биологичното разнообразие;
- й) гарантиране на ефективното включване на климата и биологичното разнообразие в бюджета на Съюза, както и съгласуваност между финансиранятия в областта на климата и биологичното разнообразие;
- к) насърчаване на доброто управление на химикалите на международно равнище, като същевременно се насърчава постепенното намаляване в световен мащаб на вещества, които не са разрешени в Съюза;
- л) бърза замяна на веществата, пораждащи безпокойство, включително такива, пораждащи сериозно безпокойство, ендокринни дизраптори, много устойчивите химикали, невротоксичните и имунотоксичните вещества, както и справяне с комбинираното въздействие на химикали, вещества с наноформи и излагане на опасни химикали от продукти, оценка на тяхното въздействие върху здравето, околната среда, включително климата, и биологичното разнообразие, като същевременно се насърчава използването на безопасни и устойчиви още при проектирането химикали и материали и се активизират и координират усилията за насърчаване на разработването и валидирането на алтернативи на изпитванията върху животни;
- м) справяне с увреждането на почвите и гарантиране на опазването и устойчивото използване на почвите, включително чрез специално законодателно предложение относно здравето на почвите до 2023 г.;
- н) трансформиране на продоволствената система на Съюза, така че, *inter alia*, да допринася за опазването и възстановяването на биологичното разнообразие в рамките на Съюза и извън него и да гарантира високо равнище на хуманно отношение към животните, като същевременно гарантира справедлив преход за засегнатите заинтересовани страни;
- о) цялостно признаване на взаимовръзките между здравето на човека, здравето на животните и околната среда чрез интегриране на подхода „Едно здраве“ в изготвянето на политиките;
- п) постигане на напредък в признаването на правото на чиста, здравословна и устойчива околна среда в международен план;
- р) пълноценно използване на екосистемните подходи и екологосъобразната инфраструктура, включително шадящи биологичното разнообразие природосъобразни решения, като същевременно се гарантира, че тяхното прилагане възстановява биоразнообразието и подобрява целостта и свързаността на екосистемите, има ясни социални съпътстващи ползи, което изисква пълна ангажираност със и съгласие от страна на коренното население и местните общности, и не замества, нито подкопава мерките, предприети за защита на биологичното разнообразие или за намаляване на емисиите на парникови газове в рамките на Съюза;
- с) използване на съществуващите инструменти и методики, както и по-нататъшно подобряване на методите за мониторинг, инструментите за оценка и измеримите показатели за природосъобразните решения;
- т) значително намаляване на отпечатъка на материалите и потреблението в Съюза, така че да се вмести във възможностите на планетата по най-бързия начин, включително чрез въвеждането по целесъобразност на цели на Съюза за намаляване на емисиите до 2030 г.

- у) ефективно интегриране на ЦУР, както и на целите, свързани с климата и околната среда, в европейския семестър на икономическо управление, без да се засяга първоначалната му цел, включително в националните програми за реформи и националните планове за възстановяване и устойчивост;
- ф) мобилизиране на ресурси и осигуряване на достатъчни устойчиви инвестиции от публични и частни източници, включително средства и инструменти от бюджета на Съюза, по линия на Европейската инвестиционна банка и на национално равнище, в съответствие с програмата за политиката на Съюза за устойчиво финансиране;
- х) оптимално използване на екологичното данъчно облагане, пазарните инструменти и инструментите за екологосъобразно бюджетиране и финансиране, включително необходимите за гарантиране на социално справедлив преход, и съдействие на предприятията и другите заинтересовани страни за изготвянето и прилагането на стандартизирани счетоводни практики за отчитане на природния капитал;
- ц) гарантиране, че политиките и действията за околната среда на равнището на Съюза, както и на национално, регионално и местно равнище, се основават на най-добрите налични научни познания и технологии, и укрепване на базата от знания, включително на знанията на коренното и местното население, за околната среда и на нейното възприемане, включително чрез научни изследвания, иновации, насърчаване на „зелените“ умения, обучението и преквалификацията и по-нататъшното изграждане на екологичното и екосистемното счетоводство;
- ч) разработване и консолидиране на базата от знания относно, *inter alia*, изискванията за системна промяна, как да се премине от тясно ведомствен и секторен политически акцент към системен подход на съгласуваност на политиките, както и капацитета на различните екосистеми да действат като погълтители на парникови газове и запаси;
- ш) оползотворяване на потенциала на цифровите технологии и технологиите за данни с цел подкрепа на политиката в областта на околната среда, включително чрез осигуряване на данни и информация в реално време относно състоянието на екосистемите, като същевременно се увеличат усилията за свеждане до минимум на отпечатъка върху околната среда от тези технологии и се гарантира прозрачност, автентичност, оперативна съвместимост и публична достъпност на данните и информацията;
- щ) преодоляване на пропуските и оптимизиране на съответните набори от показатели, като например свързаните със системната промяна, пределите на планетата и отпечатъка на производството и потреблението на Съюза, както и онези, които разглеждат взаимодействието между екологичните и социално-икономическите фактори, като например неравенствата, произтичащи от изменението на околната среда, като същевременно се гарантира, че наборите от показатели са съпоставими на всички равнища на създаване на политики;
- аа) мобилизиране на широка подкрепа от страна на гражданското общество, работещо с предприятията, по-специално малките и средните предприятия, социалните партньори, гражданите, общностите и други заинтересовани страни;
- аб) повишаване на осведомеността относно значението на постигането на приоритетните цели, посочени в член 2, както и укрепване на капацитета за действие на гражданите чрез насърчаване, *inter alia*, на дебати и комуникация на всички равнища, обучение по въпросите на околната среда през целия живот, гражданско участие и ръководени от общностите действия;
- ав) принос за подкрепата за гражданското общество, публичните органи, гражданите и общностите, социалните партньори и частния сектор да идентифицират рисковете, свързани с климата и околната среда, за оценка на тяхното въздействие и предприемане на действия за предотвратяване и смекчаване на и адаптиране към тези рискове, както и поощряване на тяхната ангажираност за преодоляване на пропуските в знанията, *inter alia*, чрез насърчаване на наблюдението от страна на гражданите и съобщаването на екологични проблеми и пропуски в съответствието, включително насърчаване на добрите практики на гражданската наука, използващи цифрови технологии;
- аг) насърчаване на сътрудничеството при разработването и прилагането на стратегии, политики или законодателство, свързани с 8-ата ПДОС, и гарантиране на пълноценното участие на регионалните и местните органи в градските и селските райони, включително в най-отдалечените региони, във всички измерения на изготвянето на политиката в областта на околната среда чрез съвместен и многостепенен подход и гарантиране, че регионалните и местните общности разполагат с подходящи ресурси за изпълнение по места;
- ад) укрепване на сътрудничеството в областта на климата и околната среда между всички институции на Съюза, включително между Комисията и Комитета на регионите в рамките на засиленото им сътрудничество, както и проучване на това как да се улеснят диалогът и обменът на информация;
- ае) ефективно прилагане на високи стандарти за прозрачност, участие на обществеността и достъп до правосъдие в съответствие с Орхуската конвенция както на равнището на Съюза, така и на равнището на държавите членки;

- аж) публично, леснодостъпно и разбираемо предоставяне на данните и информацията във връзка с изпълнението на 8-ата ЦДДС, без да се засягат разпоредбите относно поверителността в специфичното за областта законодателство;
- аз) подкрепа за възприемането в световен мащаб на посочените в член 2 приоритетни цели, гарантиране на съгласуваност между вътрешния и външния подход и координирани действия, по-специално по отношение на:
- i) взаимодействие с трети държави за действия в областта на климата и околната среда, насърчаване и подкрепа на тези държави да приемат и изпълняват правила в тези области, които да са най-малко толкова амбициозни колкото тези на Съюза, и гарантиране, че всички продукти, предлагани на пазара на Съюза, отговарят напълно на съответните изисквания на Съюза съгласно международните задължения на Съюза, включително като се обърне внимание на спирането на обезлесяването и увреждането на почвите;
 - ii) насърчаване на устойчивото корпоративно управление, включително установяване на задължителни изисквания за надлежна проверка на равнището на Съюза, и насърчаване на възприемането на отговорно бизнес поведение във външните политики на Съюза, включително в търговската политика;
 - iii) засилване на сътрудничеството с правителства, предприятията, социалните партньори и гражданското общество в трети държави и с международни организации за създаване на партньорства и съюзи за опазване на околната среда и климата и насърчаване на сътрудничеството в областта на околната среда и изменението на климата, включително в рамките на Г-7 и Г-20;
 - iv) демонстриране на лидерство в международните форуми, *inter alia*, чрез изпълнението на ЦУР от страна на Съюза и на целите, определени в Парижкото споразумение, Конвенцията за биологичното разнообразие, Конвенцията за борба с опустиняването и други многостранни споразумения в областта на околната среда, преди всичко чрез засилване на прилагането им и подкрепа за трети държави, така че и те да постигнат същото, включително чрез повишаване на прозрачността и отчетността по отношение на напредъка по ангажиментите, поети в рамките на посочените споразумения;
 - v) засилване на международното управление в областта на околната среда чрез премахване на оставащите пропуски и укрепване на зачитането и спазването на признати международни принципи в областта на околната среда;
 - vi) гарантиране, че финансовата помощ от Съюза и държавите членки за трети държави насърчава Програмата на ООН до 2030 г.

Член 4

Рамка за мониторинг и управление

1. С подкрепата на Европейската агенция за околна среда (ЕАОС) и Европейската агенция по химикали (ЕСНА) и без да се засяга тяхната независимост, Комисията извършва мониторинг, оценява и докладва ежегодно за напредъка на Съюза и държавите членки по отношение на постигането на посочените в член 2 приоритетни цели, като взема предвид благоприятстващите условия, определени в член 3, и общата цел за постигане на системна промяна. Информацията, получена в резултат на посочените по-горе мониторинг, оценка и докладване, се оповестява публично и е леснодостъпна.
2. При мониторинга, оценката и докладването, посочени в параграф 1, се цели да се улесни стратегическата политическа комуникация на високо равнище. След процес на консултации с всички съответни заинтересовани страни, Комисията, в срок до 2 май 2022 г. представя рамка за мониторинг, основана на ограничен брой водещи показатели, които включват, когато са налични, системни показатели, обхващащи, *inter alia*, връзката между екологично-социалните и екологично-икономическите проблеми. Списъкът с водещи показатели остава постоянен, за да се гарантира отчетност. Той обаче се актуализира, за да бъдат отразени последните промени в политиката и показателите, когато е целесъобразно.
3. При мониторинга и оценката, посочени в параграф 1, се отчитат последните промени в наличността и значимостта на данните и показателите и се използват за основа данните, налични в държавите членки и на равнището на Съюза, в частност данните и показателите от ЕАОС и Европейската статистическа система, с оглед да се сведе до минимум административната тежест. Тази оценка е съгласувана със и не засяга други рамки и дейности за мониторинг, докладване и управление, свързани с политиката в областта на околната среда и климата. Те се основават на методика, която позволява, когато е възможно, измерване на разстоянието до целите по отношение на посочените в член 2 приоритетни цели и избраните водещи показатели.

4. Европейският парламент, Съветът и Комисията вземат предвид и ежегодно обменят мнения относно оценката, посочена в параграф 1, както и предприетите действия и възможните бъдещи действия.
5. ЕАОС и ЕСНА съдействат на Комисията за подобряването на наличността и значимостта на данните, показателите и познанията, по-специално като:
- a) събират, обработват и отчитат информацията и данните с помощта на съвременни цифрови инструменти, като същевременно подобряват методиките за събиране и обработване на данни и за разработване на хармонизирани показатели;
 - b) засилват основните изследвания, картографирането и мониторинга и осигуряват подкрепа за тях;
 - v) работят за отстраняване на съответните пропуски в данните от мониторинга съвместно с държавите членки, и отчитат необходимостта от системна промяна;
 - г) провеждат системни анализи от значение за политиката и допринасят за изпълнението на целите на политиката на равнището на Съюза и на национално равнище, включително като представят препоръки за засилване на напредъка при постигането на целите;
 - д) включват данните за екологичното, здравното, социалното и икономическото въздействие и използват всички други налични данни и услуги, например от „Коперник“;
 - е) допринасят за преодоляване на критичните пропуски в знанията относно повратните екологични точки, като се отчитат географските и екологичните различия между регионите;
 - ж) разработват количествени и качествени инструменти, включително прогнози и модели, които биха могли да предоставят, *inter alia*, информация за потенциално бъдещо въздействие върху цялата система на политиките, свързани с околната среда и климата, и относно „разстоянието до целите“;
 - з) подобряват допълнително наличността и оперативната съвместимост на данните, както и достъпа до данни чрез програми на Съюза;
 - и) гарантират прозрачност и отчетност.
6. Комисията редовно проучва нуждите от данни и знания на равнището на Съюза и на национално равнище, включително капацитета на ЕАОС и ЕСНА, а когато е целесъобразно, и на други органи и агенции, да изпълняват посочените в параграф 5 задачи.

Член 5

Междинен преглед

1. До 31 март 2024 г. Комисията извършва междинен преглед на напредъка по отношение на постигането на тематичните приоритетни цели, посочени в член 2, параграф 2, като взема предвид състоянието на благоприятстващите условия, посочени в член 3, и осъществения напредък в мониторинга и оценката на системната промяна. Комисията предлага, когато е целесъобразно, промени във водещите показатели, посочени в член 4, параграф 2, с оглед на резултатите от междинния преглед. Междинният преглед се основава на оценките, извършени съгласно член 4, параграф 1, и на всички други относими констатации. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад за резултатите от междинния преглед.
2. С оглед на междинния преглед, посочен в параграф 1 от настоящия член, на възможния отговор на Европейския парламент и на Съвета на този преглед, на други значими промени в политиката в тази област, както и на последния доклад на Европейската агенция за околната среда относно състоянието и перспективите на европейската околна среда, за да се постигнат тематичните приоритетни цели, посочени в член 2, параграф 2, Комисията представя, когато е целесъобразно, законодателно предложение за добавяне на приложение към 8-ата ПДОС за периода след 2025 г., съдържащо списък на действията с оглед на постигането на тези цели, както и график за съответните действия.

Член 6

Оценка

До 31 март 2029 г. Комисията извършва оценка на 8-ата ПДОС. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад с основните констатации от тази оценка, който може да бъде последван, ако това е целесъобразно, от законодателно предложение за следващата програма за действие за околната среда до 31 декември 2029 г.

Член 7

Влизане в сила

Настоящото решение влиза в сила на двадесетия ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Съставено в Страсбург на 6 април 2022 година.

За Европейския парламент
Председател
R. METSOLA

За Съвета
Председател
C. BEAUNE
